

Прочетете внимателно текста и отговорете на въпросите.

Един английски филолог ме попита: «Вярно ли е, че на български може да употребявате прилагателните като глаголи, че може да кажете, например, небето синее». И това беше повод да му разкажа за онова, което е може би най-голямото очарование на български език – глаголните времена. Всичките познати ми европейски преводачи, някои от които са с великолепна квалификация, издъхнаха при опита да преведат онзи стар гробищен надпис: «И да те имало, пак те е нямало». Да не говорим за музиката на фразата, за нейна неземна усмихваща се тъга, нито за огромната мъдрост.

Далеч съм да отнемам правото на всички езици на света да бъдат еднакво красиви, но съм в правото си да се възхищавам на магията на родния си език. Някой беше казал, че няма грозни думи, а има грозни мисли. Бих възразил веднага – както има грозни мисли, така има и грозни думи. Колко пъти ми се е случвало да видя красиви мисли и чувства, облечени с отвратителни дрехи на невъзможни думи, и обратно – красиви слова, маскирали уродливи тела на безмислие или лошите мисли. Понякога ми се искало хората да онемееят или от устата им да излизат красиви звуци, но тогава съм разбрал, че всъщност не се сърдя на словото, а на приказването.

Колко пъти приказването ме е убеждавало в несъвършеното ни владение на словото, в неспособността ни да изразяваме вярно мисли и чувства. И колко пъти е трябвало да стоим неми, защото бяхме неспособни да кажем с думи това, което има в нас.

Колкото и да са отчайващи примерите, че все по-малко хора владеят красивия български език и способността да изразят точно мислите си, това не може да бъде причина за унищожението на езика. Те могат да забавят за известно време развитието му, могат да изтощат съдържанието на много думи, но не могат да унищожат вътрешната му сила и красота. Точно защото словото е вечно живо, както и самият език.

Но какво е словото? «В началото бе словото!». Фактът, че от времето на Кирил и Методий, през петстотин години на турско робство, българският език се е самосъхранил и е запазил красивите си форми, – е най-убедително доказателство, че той ще премине и през наводнение на некрасиви думи и некрасиви мисли.

По Георги Марков

№	Тестови задачи	Точки	Точки
1.	Отговорете с ДА или НЕ, като заградите съответното кръгче. Според текста: А. Авторът на текста разговаря с преводача. ДА/НЕ Б. Прилагателните имена могат да се образуват от глаголите. ДА/НЕ В. Разказва се за събитията по времето на Кирил и Методий. ДА/НЕ Г. Езикът е вечен. ДА/НЕ	L/0/1/2 /3/4	L/0/1/2 /3/4
2.	Тълкувайте смисъла на подчертаните изрази от текста с по едно изречение или синонимен израз: А. <u>Няма грозни думи, а има грозни мисли</u> – _____ _____ Б. <u>Не се сърди на словото, а на приказването</u> - _____ _____ В. <u>«В началото бе словото»</u> - _____ _____ _____	L/0/1/2 /3 L/0/1/2 /3	L/0/1/2 /3 L/0/1/2 /3
3.	Отговорете на въпроса, като заградите буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът? А. повествование и описание; В. описание; Б. повествование и разсъждение; Г. разсъждение.	L/0/1	L/0/1
4.	Открийте в текста и запишете примери на: 2 епитета _____ 2 метафори _____	L/0/1/2 L/0/1/2	L/0/1/2 L/0/1/2
5.	Озаглавете текста, като назовете темата му, и запишете заглавието. _____	L/0/1/2	L/0/1/2
6.	Открийте в текста синоним към всяка дадена дума. Вълшебство - _____ Страшен - _____ Облекло - _____ Дума - _____ Говорене - _____ Мъка - _____	L/0/1/2 /3/4/5/6	L/0/1/2 /3/4/5/6

7.	Коментирайте с 2 – 3 изречения смисъла на следния откъс от текста: Далеч съм да отнемам правото на всички езици на света да бъдат еднакво красиви, но съм в правото си да се възхищавам на магията на родния си език.	L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1
8.	Съставете и запишете 3 /три/ изречения, като употребите думата „НОВ” в различни значения /можете да промените формата на думата – род и число.	L/0/1/2 /3 L/0/1 L/0/1/2 /3	L/0/1/2 /3 L/0/1 L/0/1/2 /3

9.	Характеризирайте с 3 - 5 изречения разказвача в този текст, като назовете и аргументирате 3 негови черти, проявени в текста.	L/0/2/3 /4 L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1	L/0/2/3 /4 L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1
10.	Запишете следните съществителни: <i>преводач, небе, надпис, човек</i> A. в множествено число _____ B. в съчетание с числителното 2 (като го запишеш с букви)	L/0/1/2 /3/4 L/0/1/2 /3/4	L/0/1/2 /3/4 L/0/1/2 /3/4
11.	Посочете към коя част на речта се отнася думата „МУ” и определете граматическата ѝ форма. да <u>му</u> разкажа _____ развитието <u>му</u> _____	L/0/1/2 L/0/1/2	L/0/1/2 L/0/1/2

12.	Запишете по един пример на глаголните времена, които се срещат в текста. Сегашно: _____ Бъдеще: _____ Минало свършено: _____ Минало несвършено _____ Минало неопределено: _____ Минало предварително: _____	L/0/1/2 /3/4/5/6	L/0/1/2 /3/4/5/6
13.	Трансформирайте откъса в преизказно наклонение и го запишете: Някъде стоят наредени една върху друга всички книги, които няма да се прочетат. Върхът на тази кула се губи в облаците, а най-отгоре стои Ангелът на непрочетените книги и си клати краката. Тази Вавилонска кула от непрочетено расте ден след ден все по-внушителна. <i>(По Георги Господинов)</i> _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L/0/1/2 /3/4/5/6 L/0/1	L/0/1/2 /3/4/5/6 L/0/1
14.	Запишете съдържанието на фрагмента без да използвате пряка реч: Един английски филолог ме попита: «Вярно ли е, че на български може да употребявате прилагателните като глаголи, че може да кажете, например, небето синее»? _____ _____ _____ _____	L/0/1/2 L/0/1 L/0/1	L/0/1/2 L/0/1 L/0/1

15.	Прочетете изречението и запишете верните твърдения от дадените в скобите: Фактът, че от времето на Кирил и Методий, през петстотин години на турско робство, българският език се е самосъхранил и е запазил красивите си форми, – е най-убедително доказателство, че той ще премине и през наводнение на некрасиви думи и некрасиви мисли. Това изречение е _____ (сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено) и се състои от _____ (две, три, четири, пет, шест) прости изречения.	L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1												
16.	Редактирайте текста, като отстраните правописните, граматичните и пунктуационните грешки в него и запишете го. При съвременното развитие на литературата, деление на положителни и отрицателни герои почти изчезна, защото литературата прие човекът с неговата сложна душевнос. _____ _____ _____ _____ _____	L/0/1/2 /3/4/5 L/0/1	L/0/1/2 /3/4/5 L/0/1												
17.	Назовете и запишете 3 творби от българската литература, които по жанр са романи, като посочите и авторите на тези произведения. <table><tr><th>№</th><th>Заглавие</th><th>Автор</th></tr><tr><td>1</td><td></td><td></td></tr><tr><td>2</td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td></tr></table>	№	Заглавие	Автор	1			2			3			L/0/1/2 /3 L/0/1/2 /3	L/0/1/2 /3 L/0/1/2 /3
№	Заглавие	Автор													
1															
2															
3															
18.	Свържете със стрелки съответствията: автор – герой. <table><tr><td>Димитър Талев</td><td>Шибил</td></tr><tr><td>Иван Вазов</td><td>Стоичко Влах</td></tr><tr><td>Пенчо Славейков</td><td>Стоян Глаушев</td></tr><tr><td>Йордан Йовков</td><td>Рада Госпожина</td></tr></table>	Димитър Талев	Шибил	Иван Вазов	Стоичко Влах	Пенчо Славейков	Стоян Глаушев	Йордан Йовков	Рада Госпожина	L/0/1/2 /3/4	L/0/1/2 /3/4				
Димитър Талев	Шибил														
Иван Вазов	Стоичко Влах														
Пенчо Славейков	Стоян Глаушев														
Йордан Йовков	Рада Госпожина														

[illegible]

[illegible]